

PHÁT TRIỂN KINH TẾ TUẦN HOÀN TRÊN THẾ GIỚI VÀ GIÁ TRỊ THAM KHẢO CHO THÀNH PHỐ ĐÀ NẴNG

*Lê Đức Thọ và Cao Thị Hồng Thêu **

Tóm tắt: Bài viết nghiên cứu tình hình phát triển kinh tế tuần hoàn tại một số quốc gia trên thế giới như Thụy Điển, Canada, Pháp, Hà Lan, Trung Quốc, Đức, Hoa Kỳ, Singapore. Đây là những quốc gia khá thành công trong phát triển các mô hình kinh tế tuần hoàn, là những bài học kinh nghiệm quý giá cho các nền kinh tế học tập. Bài viết cũng chỉ ra những giá trị tham khảo đối với thành phố Đà Nẵng trong phát triển mô hình kinh tế tuần hoàn hiện nay.

Từ khóa: Kinh tế tuần hoàn; phát triển kinh tế tuần hoàn; thành phố Đà Nẵng.

Summary: The article researches the development of the circular economy in some countries around the world such as Sweden, Canada, France, the Netherlands, China, Germany, the United States, Singapore. These are quite successful countries in developing circular economy models, which are valuable lessons learned for learning economies. The article also points out the reference values for Da Nang city in the development of the current circular economy model.

Keywords: Circular economy; development of the circular economy; Da Nang City.

1. Giới thiệu

Khái niệm kinh tế tuần hoàn ra đời trong bối cảnh xã hội hiện đại phát triển, tiêu dùng tăng cao gây ra nhiều nhân tố tác động tiêu cực đến sức khỏe con người và hệ sinh thái cũng như mang đến nhiều mối nguy hại cho môi trường và sự phát triển bền vững. Phát triển kinh tế tuần hoàn là giải pháp cốt lõi nhằm hướng đến phát triển bền vững, tức là phát triển kinh tế đi đôi với bảo vệ môi trường. Mô hình này đã được nhiều quốc gia trên thế giới áp dụng và cho thấy những hiệu quả rõ rệt. Các thành phố như Toronto (Canada) thu thập chất thải hữu cơ từ các hộ gia đình trong thành phố và biến thành khí sinh học có thể cung cấp nhiên liệu cho

các đoàn xe tải hoặc được sử dụng để sưởi ấm; hay chính quyền thành phố New York (Mỹ) thúc đẩy các sáng kiến kéo dài tuổi thọ của các sản phẩm bằng cách tái chế, tái sử dụng [1]. Những năm gần đây, ở Việt Nam đã bắt đầu xuất hiện các mô hình kinh tế tuần hoàn nhưng mới dừng lại ở tái sử dụng, tái chế chất thải mang lại lợi ích về tài chính cho cơ sở sản xuất và tiêu dùng, ... Đối với Đà Nẵng, đặt mục tiêu hoàn thành các tiêu chí cơ bản của kinh tế tuần hoàn vào năm 2045. Để hoàn thành mục tiêu này, việc nghiên cứu những kinh nghiệm phát triển kinh tế tuần hoàn tại một số quốc gia trên thế giới và rút ra những giá trị tham khảo cho thành phố Đà Nẵng là rất cần thiết.

* Trường Cao đẳng Nghề Đà Nẵng

2. Phát triển kinh tế tuần hoàn tại một số quốc gia trên thế giới

Theo các chuyên gia về kinh tế trên thế giới, kinh tế tuần hoàn (Circular economy) là một khái niệm được hiểu thông qua một chu trình sản xuất khép kín, các chất thải được quay trở lại, trở thành nguyên liệu cho sản xuất, từ đó giảm mọi tác động tiêu cực đến môi trường, bảo vệ hệ sinh thái và sức khỏe con người. Việc phát triển kinh tế tuần hoàn được đánh giá là giải pháp có thể giúp các quốc gia trên thế giới thích nghi và tiến bước theo cách thân thiện với môi trường. Đồng thời, kinh tế tuần hoàn còn mang lại cái nhìn mới về mối quan hệ giữa thị trường, khách hàng và tài nguyên thiên nhiên, từ đó góp phần thúc đẩy các mô hình kinh doanh sáng tạo mới, các công nghệ đột phá giúp doanh nghiệp tăng trưởng cao hơn thông qua cắt giảm chi phí; giảm tiêu thụ năng lượng và lượng khí thải CO₂; tăng cường chuỗi cung ứng và bảo tồn tài nguyên...

Tại Thụy Điển: Đây là một trong những quốc gia đi đầu trên thế giới về triển khai phát triển nền kinh tế tuần hoàn, thông qua việc xử lý và tái chế rác thải đã áp dụng chính sách tái chế thống nhất trên toàn quốc. Kể từ năm 2011 phần lớn rác thải của quốc gia này đã được xử lý, còn lại chưa đến 1% rác thải từ hộ gia đình của Thụy Điển được chuyển đến bãi đổ rác. Nhờ vậy, Thụy Điển đã trở thành một trong số ít các nước duy trì sự cân bằng trong quá trình tiến hành công nghiệp hóa đất nước, với tỷ lệ tăng trưởng kinh tế đang tiếp tục tăng lên cùng mức phát thải giảm đi. Theo tính toán

mức phát thải khí nhà kính tính theo đầu người của Thụy Điển nằm ở mức thấp nhất trong EU và các nước thuộc tổ chức Hợp tác và phát triển kinh tế. Vào năm 2013, phát thải khí nhà kính của Thụy Điển chỉ còn là 55,8 triệu tấn CO₂ so với 71,8 triệu tấn năm 1990 - giảm đến 22%. Trong khi đó, GDP của Thụy Điển đã tăng 58% trong thời gian này.

Tại Canada: Canada tiến hành tiếp cận kinh tế tuần hoàn bằng việc thành lập Hội đồng không chất thải quốc gia. Đây được coi là một sáng kiến lãnh đạo tập hợp chính phủ, doanh nghiệp và các tổ chức phi chính phủ để thúc đẩy ngăn chặn sự xả thải và chuyển dịch sang nền kinh tế tuần hoàn ở Canada. Thông qua việc tập trung vào phòng ngừa chất thải và hợp tác liên ngành, Hội đồng được coi là tác nhân thay đổi ở Canada - thúc đẩy sự đổi mới trong thiết kế, sản xuất và sử dụng hàng hóa để hỗ trợ nền kinh tế tuần hoàn. Bằng cách đưa ra những hành động cụ thể đối với các chủ thể thúc đẩy phát sinh chất thải, Hội đồng đã và đang hỗ trợ nâng cao chất lượng cuộc sống, đem tới sự bền vững cho môi trường và thịnh vượng cho nền kinh tế, giảm tải việc tiêu thụ tài nguyên và năng lượng. Canada cũng có kế hoạch giảm lượng nhựa thải điện tử xuất khẩu sang các nước khác với mục đích tái chế nhiều hơn trong nước.

Tại Pháp: Chính phủ Pháp cũng đã công bố lộ trình phát triển mô hình kinh tế tuần hoàn, theo đó, quốc gia này sẽ biến rác thải thành nguyên liệu phục vụ cho guồng máy sản xuất. Thủ đô Paris đề ra mục tiêu giảm 50% lượng rác thải trước năm 2025, tận dụng tối đa phế phẩm

phế liệu để làm ra những sản phẩm mới. Chính phủ dự kiến trong 7 năm tới sẽ có thêm 300 nghìn việc làm được tạo ra nhờ mô hình sản xuất mới này. Theo đó, lộ trình phát triển mô hình kinh tế tuần hoàn của Pháp bao gồm 50 biện pháp, xoay quanh 2 nội dung chính: Khuyến khích các nhà sản xuất cung cấp những mặt hàng có độ bền cao, khi hỏng dễ được sửa chữa và khuyến khích các hoạt động tái chế, sử dụng lại nguyên liệu từ những món đồ trước khi chúng được thải ra bãi rác. Từ đó, Pháp đang tìm những phương án để khuyến khích các doanh nghiệp sản xuất ra những mặt hàng càng bền càng tốt và khuyến khích sử dụng lại nguyên liệu từ những món hàng đã qua sử dụng hoặc bị bỏ đi.

Tại Hà Lan: Trong khi nhu cầu về nguyên liệu thô của nước này đang tăng lên và nguồn cung lại phụ thuộc vào các nước khác, Chính phủ Hà Lan đã xác định việc chuyển đổi mô hình kinh tế sang kinh tế tuần hoàn là yêu cầu thiết yếu của quốc gia hiện nay. Theo đó, Hà Lan đang tiến hành phát triển chương trình hậu thuẫn cho nền kinh tế tuần hoàn nhằm mục tiêu đảm bảo cuộc sống và điều kiện làm việc lành mạnh, an toàn, ít gây hại cho môi trường. Chương trình này có sự tham gia của nhiều Bộ liên quan, bao gồm tất cả các chương trình nhằm xử lý nguyên liệu thô hiệu quả hơn: Từ nguồn rác thải đến tài nguyên, các chương trình phát triển xanh và nền kinh tế trên cơ sở sinh học. Hà Lan đang tiến hành thực hiện nhiều biện pháp khuyến khích và đầu tư vào các doanh nghiệp hướng tới một nền kinh tế tuần hoàn. Trong đó, Chính phủ

đã lựa chọn 5 ngành kinh tế và chuỗi giá trị đầu tiên sẽ được chuyển đổi sang nền kinh tế tuần hoàn bao gồm khí sinh học và thực phẩm, nhựa, ngành công nghiệp sản xuất, ngành xây dựng và hàng tiêu dùng. Riêng với Hà Lan, mô hình kinh tế này có thể tạo ra hơn 50 nghìn việc làm, giảm 10% chất thải ra môi trường, tiết kiệm 20% nước sử dụng trong ngành công nghiệp, giảm 25% nhập khẩu các nguồn cơ bản và tạo ra 7 tỷ euro cho nền kinh tế quốc gia.

Tại Trung Quốc: Chính phủ đã có những bước đi quan trọng nhằm thông qua Luật thúc đẩy kinh tế tuần hoàn với mục tiêu sử dụng tối ưu tài nguyên, bảo vệ và cải thiện môi trường, thúc đẩy phát triển bền vững. Theo tính toán, với việc áp dụng các nguyên tắc của kinh tế tuần hoàn có thể tạo ra những hàng hóa và dịch vụ với giá phải chăng hơn đối với các cư dân đô thị, giảm lượng khí thải gây hiệu ứng nhà kính 23% và tình trạng tắc nghẽn giao thông 47% vào năm 2040. Thống kê cho thấy trong giai đoạn 1980-2010, quy mô kinh tế Trung Quốc đã mở rộng 18 lần, song tiêu thụ năng lượng chỉ tăng 5 lần. Đây là một trong những thành quả tích cực khiến cho quốc gia đông dân nhất nhì thế giới này tiếp tục nỗ lực đẩy mạnh phát triển kinh tế tuần hoàn trong thời gian tới.

Tại Đức: Đức khởi đầu khá sớm trên con đường hướng tới kinh tế tuần hoàn. Quốc gia này bắt đầu thực hiện triển khai kinh tế tuần hoàn vào năm 1996. Điều này được đi kèm với việc ban hành Đạo luật về quản lý chất thải và chu trình khép kín. Trong những thập kỷ qua, Đức phát

triển các chính sách năng lượng, công nghiệp và môi trường đầy tham vọng ở cấp quốc gia và đóng một vai trò rất mạnh mẽ trong các lĩnh vực này ở cấp độ châu Âu. Chiến lược quốc gia của Đức vì sự phát triển bền vững, được thông qua năm 2002, đặt ra các nguyên tắc chỉ đạo cho các chính sách quốc gia trong tất cả các lĩnh vực. Mặc dù có nhiều thay đổi của chính phủ, chiến lược này vẫn tồn tại, làm cơ sở cho các mục tiêu và hành động cụ thể và được đánh giá một cách thường xuyên. Đức đã cố gắng gia tăng đáng kể hiệu quả sử dụng năng lượng cũng như tách rời việc tiêu thụ năng lượng và khí thải nhà kính ra khỏi sự phát triển kinh tế. Chính phủ Đức đặt ra các mục tiêu tiết kiệm tài nguyên thiên nhiên nhằm bảo vệ môi trường một cách toàn diện bao gồm việc giảm chôn lấp, bảo tồn đa dạng sinh học và sử dụng tài nguyên bền vững hơn. Một yếu tố quan trọng trong quá trình chuyển đổi của quốc gia này sang một xã hội bền vững chính là việc áp dụng phương pháp tiếp cận thực hiện kinh tế tuần hoàn.

Tại Hoa Kỳ: Kinh tế tuần hoàn được hình thành trên cơ sở cách tiếp cận dựa vào thị trường. Cách tiếp cận dựa vào thị trường, là ngoài nhà nước, các chủ thể thị trường khác như doanh nghiệp và tổ chức có tư cách pháp nhân được tự do tham gia kinh doanh và cung cấp các hàng hoá và dịch vụ (kể cả các hàng hoá và dịch vụ về bảo vệ môi trường và quản lý tài nguyên, ứng phó với biến đổi khí hậu) theo quy luật cung - cầu của thị trường. Đặc biệt, cách tiếp cận thị trường khuyến khích các hành vi thông qua các

tín hiệu thị trường hơn là các hướng dẫn, chỉ thị của Nhà nước. Chính sách của Hoa Kỳ thiên về việc khuyến khích các sáng kiến tuần hoàn và nhân rộng các điển hình tuần hoàn tốt. Năm 2013, việc chôn lấp rác thải điện tử bị cấm tại Bang Colorado. Ngay lập tức đã xuất hiện các doanh nghiệp đứng ra thu gom và tái chế rác thải điện tử. Như vậy, một thị trường với người mua là các hộ gia đình và người bán là các công ty cung cấp dịch vụ đã được hình thành. Kết quả là môi trường được bảo vệ, xã hội có thêm công ăn việc làm, Nhà nước không mất chi phí xử lý ô nhiễm do rác thải điện tử và rác thải được tuần hoàn xử lý.

Tại Nhật Bản: Chính phủ Nhật Bản đã xây dựng một khung pháp lý toàn diện nhằm đưa đất nước này hướng tới một xã hội dựa trên việc tái chế. Đạo luật về việc thành lập một xã hội dựa trên tái có hiệu lực vào năm 2002 cung cấp các mục tiêu định lượng để tái chế và phi vật chất hóa trong dài hạn cho xã hội Nhật Bản. Nhờ vậy, tỷ lệ tái chế của Nhật Bản thực sự đáng kinh ngạc: Nước này tái chế tới 98% kim loại và trong năm 2007, chỉ có 5% chất thải của Nhật Bản phải sử dụng phương pháp chôn lấp, so với con số 48% đối với Vương quốc Anh vào năm 2008. Trong việc phát triển kinh tế tuần hoàn, cộng đồng dân cư đóng vai trò đặc biệt, là trái tim của hệ thống tuần hoàn tại Nhật Bản. Các nhà sản xuất thực hiện nghĩa vụ của họ bằng cách sử dụng nhiều vật liệu tái chế hơn và tạo ra các sản phẩm lâu dài hơn, dễ sửa chữa và tái chế hơn. Hệ thống triển khai kinh tế tuần hoàn của Nhật Bản được xây dựng dựa trên giả

định hợp tác, nhưng hệ thống này cũng khuyến khích mọi người làm điều đúng đắn. Kết quả là việc áp dụng các triết lý của kinh tế tuần hoàn không chỉ giúp các hoạt động kinh tế một cách trơn tru mà còn mang lại lợi nhuận khổng lồ.

Tại Singapore: Trước khi khái niệm kinh tế tuần hoàn ra đời, Singapore xử lý chất thải bằng phương pháp đốt, nhằm tạo năng lượng từ đồ phế thải (WTE). Qua thời gian, tình trạng ô nhiễm môi trường ngày càng gia tăng, Chính phủ và người dân Singapore nhận thấy cần phải có phương án hành động. Năm 2019, Singapore bắt đầu chiến dịch không rác thải bằng cách tái sử dụng và tái chế với trọng tâm là các rác thải điện tử, giấy và thực phẩm. Với việc áp dụng những quy định ngặt nghèo trong kinh tế tuần hoàn, Singapore kỳ vọng sẽ tái chế khoảng 70% tổng lượng rác thải trong 50 năm, kể từ năm 2007. Thực tế, nỗ lực tái chế rác thải của nước này đã tăng từ 54% lên 58% trong giai đoạn 2007-2010. Cũng trong thời gian này, việc đốt rác và chôn lấp rác cũng giảm lần lượt từ 42% xuống 40% và từ 3% xuống 2%. Có thể thấy rằng, hiệu quả của các chương trình thúc đẩy KTTH của Singapore đã đạt được những thành quả đáng ghi nhận.

Như vậy, kinh tế tuần hoàn đã được các quốc gia trên thế giới tiếp cận và triển khai trong các kế hoạch và hoạt động của mỗi quốc gia. Tuy nhiên, để phát triển kinh tế tuần hoàn không chỉ dựa vào nỗ lực của chính phủ, mà sự tham gia tích cực của các doanh nghiệp, cộng đồng dân cư. Việc phát triển kinh tế tuần hoàn được kỳ vọng sẽ mang lại sự phát triển

bền vững cho mỗi quốc gia và thế giới, góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống của con người.

3. Giá trị tham khảo cho thành phố Đà Nẵng trong đẩy mạnh phát triển kinh tế tuần hoàn

Tại Việt Nam, theo dự báo của các chuyên gia, đến năm 2035, Việt Nam sẽ vào top 10 thế giới về ô nhiễm. Thực tế hiện nay, Việt Nam cũng đang phải đối mặt với lượng chất thải phát sinh ngày càng lớn, nguyên liệu thô, nguyên liệu hóa thạch cạn kiệt. Các doanh nghiệp Việt Nam công nghệ lạc hậu, lỗi thời, quy mô sản xuất nhỏ lẻ và thiếu nguồn lực đầu tư cho tái chế. Vì thế, lựa chọn kinh tế tuần hoàn là một bước đi hợp lý hướng tới sản xuất, tiêu dùng bền vững, giảm lệ thuộc vào nền kinh tế bên ngoài với nguyên liệu, vật tư sản xuất. Trong những năm qua, Chính phủ đã ban hành nhiều quyết định liên quan như Chương trình hành động quốc gia về Sản xuất và Tiêu dùng bền vững tại Quyết định số 76/QĐ-TTg, Đề án phát triển ngành công nghiệp môi trường Việt Nam đến năm 2025 tại Quyết định số 192/QĐ-TTg từ năm 2017 nhằm hình thành nên ngành Công nghiệp môi trường có thể đáp ứng được các nội dung của nền kinh tế tuần hoàn, Quyết định số 687/QĐ-TTg phê duyệt Đề án Phát triển kinh tế tuần hoàn ở Việt Nam.

Thành phố Đà Nẵng là địa phương đầu tiên trong cả nước xây dựng lộ trình phát triển và thúc đẩy phát triển kinh tế theo hướng kinh tế tuần hoàn. Trước những thách thức lớn hiện hữu toàn cầu như dịch bệnh, biến đổi khí hậu, bất bình đẳng, ... kinh tế tuần hoàn là sự lựa chọn

của nhiều quốc gia để hướng đến phát triển bền vững. Hiện nay, một số ngành/ lĩnh vực kinh tế trên địa bàn thành phố Đà Nẵng đã quan tâm đến thiết kế theo nguyên tắc của kinh tế tuần hoàn từ trước. Trong giai đoạn 2015 - 2019, Khu công nghiệp Hòa Khánh được lựa chọn để thí điểm xây dựng khu công nghiệp sinh thái.

Tính đến hết năm 2020, toàn thành phố có 2.529 khách hàng lắp đặt điện mặt trời mái nhà với tổng công suất lắp đặt 81,7 MWp. Nhiều doanh nghiệp trên địa bàn thành phố Đà Nẵng đã áp dụng mô hình kinh tế tuần hoàn trong hoạt động sản xuất kinh doanh của mình, như: đầu tư sản xuất gạch không nung; các công ty đã có những giải pháp sử dụng năng lượng tiết kiệm và mang lại hiệu quả cao; các doanh nghiệp và dự án khởi nghiệp thực hành theo hướng kinh tế tuần hoàn. Theo báo cáo của Sở Tài nguyên và Môi trường, trên địa bàn thành phố đến nay đã có hơn 37 mô hình gắn với tiêu dùng xanh được triển khai thực hiện như: Thùng thu gom pin thải; Mái nhà xanh; Trồng chuối lấy lá; Điểm tập kết rác văn minh; Khu dân cư tự quản về môi trường; Tổ thân thiện môi trường; Thôn không rác; Trường học không rác, ... Thành phố đã ban hành nhiều đề án, quy định và kế hoạch hành động quan trọng có liên quan và tác động trực tiếp đến lộ trình phát triển kinh tế tuần hoàn, đặc biệt là Đề án Xây dựng Đà Nẵng: Thành phố môi trường giai đoạn 2008-2020 và 2021-2030. Đến nay, đã đạt được những kết quả bước đầu quan trọng làm tiền đề thuận lợi để phát triển kinh tế tuần hoàn.

Có thể thấy, Đà Nẵng có nhiều tiềm năng để chuyển đổi và áp dụng mô hình kinh tế tuần hoàn. Nó sẽ giúp chấm dứt tình trạng khối lượng chất thải liên tục tăng nhưng không có phương án xử lý hiệu quả và không khai thác được giá trị kinh tế từ chất thải; hạn chế các tác động tiêu cực đến môi trường gây ra bởi mô hình kinh tế tuyến tính đang áp dụng; mang lại những lợi ích trong bối cảnh khan hiếm tài nguyên, biến đổi khí hậu; khai thác được nền tảng công nghệ cao hiện có của thành phố; khắc phục, điều chỉnh những vấn đề về kinh tế - xã hội như dân số già hóa nhanh chóng, tăng trưởng kinh tế không ổn định do ảnh hưởng bởi các rủi ro phi truyền thống, thất nghiệp, việc làm lương thấp, tay nghề thấp, bất bình đẳng thu nhập, bình đẳng giới tính. Đà Nẵng là đô thị trẻ, năng động và đang ở ngã ba đường để lựa chọn hướng phát triển. Thành phố có nhiều cơ hội để trở thành địa phương tiên phong trong lộ trình phát triển của các đô thị Việt Nam. Việc theo đuổi kinh tế tuần hoàn sẽ giúp thành phố quản lý bền vững nguồn tài nguyên thiên nhiên, bảo vệ môi trường và phát triển được thị trường vật liệu thứ cấp.

Để hoàn thành được mục tiêu phát triển kinh tế tuần hoàn, việc nghiên cứu các mô hình kinh tế tuần hoàn trên thế giới và rút ra những giá trị tham khảo cho thành phố Đà Nẵng là rất cần thiết. Từ nghiên cứu kinh nghiệm phát triển kinh tế tuần hoàn tại các quốc gia trên thế giới, có thể rút ra một số bài học tham khảo cho Đà Nẵng trong phát triển kinh tế tuần hoàn như sau:

Một là, nâng cao nhận thức của toàn xã hội về kinh tế tuần hoàn. Cần nâng cao hơn nữa nhận thức của các nhà sản xuất và công chúng về trách nhiệm của họ đối với các sản phẩm trong suốt vòng đời của chúng. Cần đặt các mục tiêu cụ thể về tái chế rác thải, trong đó quy định rõ lượng rác thải cần phải tái chế trong từng thời điểm cụ thể. Các doanh nghiệp có quyền quyết định chính sách hoặc chiến lược để đạt được mục tiêu, từ đó nâng cao ý thức và tính chủ động của doanh nghiệp trong phát triển kinh tế tuần hoàn.

Hai là, xây dựng khung hành lang pháp lý cho kinh tế tuần hoàn. Trong đó, cần quy định cụ thể trách nhiệm của nhà sản xuất, nhà phân phối trong việc thu hồi, phân loại, tái chế hoặc chi trả chi phí xử lý các sản phẩm thải bỏ dựa trên số lượng sản phẩm bán ra trên thị trường; quản lý dự án theo vòng đời, thiết lập lộ trình xây dựng và áp dụng quy chuẩn, tiêu chuẩn về môi trường.

Ba là, cần huy động sự tham gia của cộng đồng trong quá trình phát triển kinh tế tuần hoàn. Kinh nghiệm từ Thụy Điển cho thấy, chính quyền thành phố Đà Nẵng cần có những chính sách hỗ trợ nhằm thống nhất tư duy sản xuất và phát triển kinh tế tuần hoàn của doanh nghiệp và người dân, tạo tiền đề vững chắc và nâng cao hiệu quả khi phát triển kinh tế tuần hoàn.

Bốn là, Đà Nẵng cần đặt các mục tiêu cụ thể về tái chế rác thải, trong đó quy định rõ lượng rác thải cần phải tái chế trong từng thời điểm cụ thể. Các doanh nghiệp có quyền quyết định chính sách hoặc chiến lược để đạt được mục

tiêu, từ đó nâng cao ý thức và tính chủ động của doanh nghiệp trong phát triển kinh tế tuần hoàn.

Năm là, tiếp tục xây dựng kế hoạch và hoàn thiện các mục tiêu phát triển kinh tế tuần hoàn của thành phố. Từ bài học của Thụy Điển, chính quyền thành phố Đà Nẵng cần có những chính sách như tăng cường sử dụng năng lượng sinh học và năng lượng có thể tái tạo; hạn chế sử dụng đồ nhựa; xây dựng các khu công nghiệp sinh thái, ... hướng tới phát triển bền vững và giảm lượng rác thải ra môi trường. Kinh nghiệm phát triển kinh tế tuần hoàn của Mỹ, Trung Quốc và Singapore cho thấy, cần xây dựng chiến lược dài hạn với các mục tiêu chiến lược, lộ trình thực hiện chi tiết và các sáng kiến cụ thể nhằm thúc đẩy, hỗ trợ thực hiện kinh tế tuần hoàn.

Sáu là, các sáng kiến hỗ trợ tài chính cần được triển khai quy mô hơn và cần thiết huy động nhiều nguồn lực trong nền kinh tế để hỗ trợ doanh nghiệp đẩy mạnh tiến trình thực hiện mô hình kinh doanh tuần hoàn, đặc biệt là các nguồn tài chính tư nhân, thông qua gọi vốn cộng đồng, thay vì lệ thuộc vào nguồn tài trợ, trợ cấp từ phía ngân sách, quỹ tài chính nhà nước.

Bảy là, Đà Nẵng cần xây dựng kênh hỗ trợ, tư vấn các doanh nghiệp trong việc chuyển đổi mô hình kinh tế tuyến tính sang kinh tế tuần hoàn. Kênh hỗ trợ này sẽ giải quyết được các thắc mắc của doanh nghiệp về kinh tế tuần hoàn, tư vấn doanh nghiệp ứng dụng chuyển đổi kinh tế tuần hoàn phù hợp với mô hình và chiến lược kinh doanh của doanh nghiệp, bao gồm cả vấn đề liên quan tới vấn đề

pháp lý như mô hình kinh doanh nào hay sản phẩm nào đáp ứng được tiêu chuẩn của kinh tế tuần hoàn.

Tám là, Đà Nẵng cần tăng cường hợp tác quốc tế nhằm nâng cao hiểu biết về kinh tế tuần hoàn và trao đổi kinh nghiệm xây dựng, phát triển kinh tế tuần hoàn. Việc thực hiện trao đổi công nghệ, kiến thức về kinh tế tuần hoàn sẽ đẩy nhanh hơn quá trình chuyển đổi từ mô hình kinh tế tuyến tính sang mô hình kinh tế tuần hoàn tại Việt Nam nói chung và Đà Nẵng nói riêng.

4. Kết luận

Như vậy, phát triển kinh tế tuần hoàn là xu thế của các nền kinh tế trên thế giới hiện nay. Việt Nam nói chung và thành phố Đà Nẵng nói riêng cũng

đang đặt ra những mục tiêu cho việc phát triển kinh tế tuần hoàn, hướng tới mục tiêu phát triển bền vững. Trong quá trình đó, việc nghiên cứu kinh nghiệm của các nền kinh tế thế giới để đúc rút những kinh nghiệm là rất cần thiết. Do đó, từ kinh nghiệm của thế giới, bài học kinh nghiệm có giá trị tham khảo đối với Đà Nẵng trong phát triển kinh tế tuần hoàn là: Nâng cao nhận thức về kinh tế tuần hoàn; xây dựng khung pháp lý cho kinh tế tuần hoàn; huy động sự tham gia của cộng đồng; xây dựng kế hoạch và đặt các mục tiêu cụ thể; hỗ trợ tài chính cho phát triển kinh tế tuần hoàn; xây dựng các kênh hỗ trợ về kinh tế tuần hoàn và tăng cường hợp tác quốc tế về phát triển kinh tế tuần hoàn./.

Tài liệu tham khảo

1. Christina Nunez (2020). Building a circular economy: five key concepts. <https://www.nationalgeographic.com/science/2020/04/partner-content-circular-economy-event-recap/>.
2. Thủ tướng Chính phủ (2016). *Quyết định số 76/QĐ-TTg, ngày 11/1/2016 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình hành động quốc gia về sản xuất và tiêu dùng bền vững đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030*, Hà Nội.
3. Thủ tướng Chính phủ (2022). *Quyết định số 687/QĐ-TTg ngày 7/6/2022, phê duyệt Đề án Phát triển kinh tế tuần hoàn ở Việt Nam*, Hà Nội.